

LEERPLAN EERSTE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Pedagogische begeleidingsdienst

Huis van het GO!

Willebroekkaai 36

1000 Brussel

B-STROOM

BASISOPTIES

TWEEDE LEERJAAR
(2de jaar)

LEERPLANNUMMER
1B/BASISOPTIES

INSPECTIENUMMER
wordt aangevuld na goedkeuring

31/01/2025

Inhoudstafel

Inleiding	3
Samenhang	3
Uitgangspunten	3
Doelgroep	4
Eigenheid van elke basisoptie	4
Gepersonaliseerd Samen Leren	5
Ruimte voor het schooleigen pedagogisch project	5
Opbouw van de leerplandoelen	6
Herkomst van de doelen	6
De leerplandoelen	6
Subdoelen	6
Minimale inhoudelijke afbakening	7
Nummering van de leerplandoelen	7
Leerplandoelen	8
1. Economie & Organisatie	8
2. Kunst & Creatie	14
3. Maatschappij & Welzijn	18
4. Sport	21
5. STEM-technieken	24
6. Voeding & Horeca	28
7. Opstroomoptie	32
Samenhang doelen curriculumdossier – leerplandoelen	48
Minimale materiële vereisten	55
Vakkenkoppeling	56
Pedagogisch – didactische ondersteuning	57

Inleiding

Samenhang

Dit is een leerplan voor de basisopties B-stroom, eerste graad – tweede leerjaar. Dit leerplan moet in samenhang gelezen worden met het leerplan ‘Basisvorming, eerste graad B-stroom’.

Tussen het leerplan van de basisopties en het leerplan van de basisvorming is een overlap of samenhang tussen leerplandoelen mogelijk. Indien dit het geval is, wordt dit in de GO! Navigator aangeduid, aangevuld met concrete handvaten om deze doelen op een functionele manier te integreren.

Uitgangspunten

Een basisoptie is *“een groep leervakken die in de eerste graad een bredere observatie en oriëntatie van de leerling mogelijk maakt”*¹ in functie van de keuze van een studiedomein en een studierichting in de tweede graad. Met het oog op een getrapte studiekeuze zijn de basisopties inhoudelijk onderscheiden en sluit de keuze voor een basisoptie de instap in een domein of een studierichting in de tweede graad niet uit. Vanuit deze optiek zorgen basisopties er voor, aanvullend op de basisvorming, dat leerlingen hun interesses, motivatie of intrinsieke mogelijkheden verder kunnen verkennen en dat ze een gemotiveerde keuze kunnen maken voor een studiedomein en een studierichting in de tweede graad.

Basisopties dragen op die manier bij tot een bredere observatie en oriëntatie van de leerlingen. Vanuit onze visie op de observerende en oriënterende eerste graad adviseren we scholen om te kiezen voor basisopties en niet voor pakketten. Daarom kiezen we vanuit GO! ervoor om leerplandoelstellingen te schrijven per basisoptie.

Hoewel we scholen adviseren om te kiezen voor de bredere basisoptie, kan een school, rekening houdend met de matrix secundair onderwijs, ook kiezen voor een pakket. Een pakket is een specifieke context om de doelen van de overeenstemmende basisoptie te realiseren. De doelen zijn in dat geval identiek aan de bovenliggende basisoptie waarbij de context strikt afgebakend wordt.

Bij het formuleren van de doelen voor de basisopties is er over gewaakt dat het ambitieniveau hoog ligt voor alle leerlingen. Bovenop de doelen die opgenomen zijn in het curriculumdossier heeft het GO!, vanuit haar ambitie om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden aan alle leerlingen, GO!-doelen toegevoegd. Het geheel van de leerplandoelen basisopties is evenwichtig opgesteld met oog voor de haalbaarheid voor alle leerlingenprofielen en met bijzondere aandacht voor het evenwicht tussen de basisvorming en de basisopties.

Decretaal zijn er binnen de lessentabel tien lesuren per week in het tweede leerjaar B-stroom voorzien voor de basisopties. Binnen deze tien lesuren kiest de leerling 1 tot 3 basisopties (of pakketten). De manier waarop de school dit organiseert (keuzemogelijkheden, aantal uren per afzonderlijke basisoptie, praktische organisatie...), behoort tot de autonomie van de school.

Het totaal aantal uren dat aan het geheel van de basisopties wordt besteed is hierbij voor de leerling gelijk aan 10. Een combinatie van meer dan drie basisopties / pakketten of geheel van de basisopties / pakketten aanbieden in minder dan tien lesuren per week (op schooljaarbasis) is decretaal niet toegestaan.

Het geheel van de leerplandoelen van elke afzonderlijke basisoptie is geschreven voor een tijdsbesteding van drie lesuren per week (op schooljaarbasis). Een school kan beslissen om meer tijd aan 1 basisoptie te besteden dan drie lesuren per week. Indien er meer lesuren voorzien zijn, kan de school het leerplan verruimen door de doelen in meerdere contexten aan te reiken ofwel door schooleigen doelen op te stellen. Enige voorzichtigheid bij het formuleren van schooleigen doelen is aangewezen om te vermijden dat er overlap is met de leerplandoelen van de tweede graad.

Een uitzondering op het bovenstaande is de opstroomoptie die geschreven is voor 10 lesuren per week.

¹ Codex Secundair Onderwijs, art. 3,3°

Doelgroep

De basisopties bouwen verder op en sluiten aan bij de leerplandoelstellingen van de basisvorming, eerste graad B-stroom. De beginsituatie voor een basisoptie is bijgevolg gelijkaardig aan de beginsituatie voor de basisvorming. Zo zijn er onder meer verschillen qua voorkennis, belangstelling en aanleg op cognitief, psychomotorisch en sociaal-affectief vlak. Hierdoor kunnen de leerlingen voor de basisopties beschouwd worden als een zeer heterogene groep. Daarom is het belangrijk om, bij het begin van het tweede jaar, de beginsituatie van elke leerling goed in kaart te brengen om zo als lerarenteam zicht te krijgen op de kenmerken van de leerlingengroep en een leerlijn uit te werken die nauw aansluit bij de beginsituatie en de mogelijkheden van de leerlingen.

Nauw overleg met de leraren basisvorming is hierbij noodzakelijk, zowel om de beginsituatie in kaart te brengen als op het vlak van planning van de leerplandoelen.

Eigenheid van elke basisoptie

De leerplandoelstellingen binnen de verschillende basisopties bouwen verder op en sluiten aan bij de minimumdoelen van de basisvorming binnen een specifieke context eigen aan een studiedomein en / of studierichtingen in de tweede graad:

01 ECONOMIE EN ORGANISATIE

De basisoptie Economie en organisatie beoogt een verkenning van enerzijds de diverse activiteiten van ondernemingen en organisaties en anderzijds de wereld van het ondernemen. Verder maken de leerlingen kennis met functies en contexten in economisch verband met het oog op een keuze voor verdere studies binnen het studiedomein Economie en organisatie.

De focus ligt, naast de economische benaderingen, op een verdieping van sociale en communicatieve vaardigheden en functionele ICT-competenties.

02 KUNST EN CREATIE

De basisoptie Kunst en creatie beoogt een verkenning van beeld, klank, woord, beweging of media in het studiedomein van Kunst en creatie door te creëren, te interpreteren en te improviseren. In de basisoptie worden de competenties van cultureel bewustzijn en culturele expressie verbreed en verdiept.

03 MAATSCHAPPIJ EN WELZIJN

De basisoptie Maatschappij en welzijn beoogt een praktische verkenning van het domein van gezondheid en lifestyle. Afhankelijk van de keuze van de school kan deze verkenning ruim zijn of eerder toegespitst op haar- en schoonheidszorg, mode of verzorging. Naast een verbreding en verdieping van de technische competenties van de eerste graad biedt de basisoptie kansen om sociale en communicatieve competenties en leercompetenties in te oefenen.

04 SPORT

De basisoptie Sport beoogt een verdieping van de kennis, het inzicht en de vaardigheden die leerlingen opdoen in de basisvorming met betrekking tot sportbeoefening, gezonde en veilige levensstijl en sportprestaties.

In de basisvorming ligt de nadruk op bewegen en activiteiten waarbij plezier bij bewegen en sport en het toepassen van basistactieken centraal staat. In de basisoptie worden deze inzichten, vaardigheden en tactieken verruimd en ingeoefend in de context van sport met aandacht voor verschillende sportdisciplines.

05 STEM-TECHNIEKEN

De basisoptie STEM-technieken beoogt een verkenning van technische uitdagingen en het realiseren van constructies en producten in het studiedomein van STEM. Afhankelijk van de keuze van de school kan deze verkenning ruim zijn of eerder toegespitst op elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

Naast een verbreding en verdieping van de technische competenties van de eerste graad biedt de basisoptie kansen om technieken toe te passen om eenvoudige constructies, installaties en voedingsproducten te ontwerpen en te realiseren.

06 VOEDING EN HORECA

De basisoptie Voeding en horeca beoogt een verkenning van vaak gebruikt materieel, hulpmiddelen en grondstoffen in de context van voeding en horeca, gekoppeld aan een kennismaking met courante basistechnieken en omgangsvormen.

Afhankelijk van de keuze van de school verkennen de leerlingen één of twee contexten: Bakkerij-slagerij en/of Restaurant en keuken. Door de context krijgen de leerlingen een beeld van de studierichting(en) arbeidsmarktfinaliteit die daarop aansluit(en) in de tweede graad van het studiedomein Voeding en horeca.

07 OPSTROOMOPTIE

De basisoptie opstroomoptie B-stroom beoogt een verdieping en verbreding van wiskundige competenties, competenties in het Nederlands en andere talen van de basisvorming met het oog op doorstroom naar de dubbele of doorstroomfinaliteit. Deze basisoptie biedt kansen om leercompetenties, sociale en communicatieve competenties te versterken. Bijkomend krijgt het verkennen van de eigen mogelijkheden en interesses bijzondere aandacht in functie van oriëntering.

Gepersonaliseerd Samen Leren

De ambitie van het GO! is duidelijk. Gepersonaliseerd samen leren betekent dat we met elke lerende, binnen een sociale context, maximaal rendement nastreven op het vlak van leervermogen, leerwinst en leermotivatie. Vanuit een sterke basis- en vakdidactiek zetten we extra in op 'differentiatie', het verhogen van autonomie via het aanleren van zelfregulerende vaardigheden en 'samen leren'. We maken daarvoor gebruik van evidence-informed praktijken en een onderzoekende aanpak op school. Gepersonaliseerd samen leren in het GO! vindt geïntegreerd plaats binnen de realisatie van het totale curriculum en kan alleen gerealiseerd worden met de actieve betrokkenheid van zowel de lerende, de leraar als het (school)beleid.

Vanuit deze visie willen we samen met alle onderwijsprofessionals ons DNA 'samen leren samenleven' en ons pedagogisch project waarmaken. Het is ons positief antwoord op de diversiteit die we in onze klassen zien, de nood aan een groeipad naar autonomie en de nood om een samenverhaal te maken.

Ruimte voor het schooleigen pedagogisch project

Cruciaal in elke studierichting staat de realisatie van de leerplandoelen. De leerplannen zijn zodanig opgesteld dat het lerarenteam beschikbare ruimte heeft om een schooleigen pedagogisch project te realiseren door binnen de voorziene tijd zoals aangegeven in de lessentabel de leerplandoelen verder uit te diepen of te verbreden.

Opbouw van de leerplandoelen

Herkomst van de doelen

De leerplandoelen van dit leerplan zijn afkomstig van:

- doelen basisopties
- GO!-doelen

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- Memoriseren: Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- Begrijpen: Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- Toepassen: Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.
- Analyseren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen
- Evalueren: Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.
- Creëren: In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een 'hoger' beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Subdoelen

De subdoelen zijn niet vrijblijvend geformuleerd maar maken integraal deel uit van het leerplandoel. Elk subdoel moet bijgevolg aangeboden worden. Alle subdoelen samen dekken het leerplandoel.

Minimale inhoudelijke afbakening

Het concept van de minimumdoelen wordt doorgetrokken naar de leerplandoelen van het GO!. Dit concept houdt in dat de kennis die noodzakelijk is om het leerplandoel te realiseren niet expliciet wordt opgesomd. Indien er twijfel kan ontstaan of een bepaald kenniselement al dan niet tot het leerplandoel behoort, wordt het uitdrukkelijk vermeld via onderliggende bullets. Concreet betekent dit dat de onderliggende bullets deel uitmaken van het leerplandoel en als dusdanig ook aan bod moeten komen.

Om leerplandoelen te realiseren, is er vaktaal nodig. Hoewel vaktaal niet expliciet in de leerplandoelen wordt opgenomen, maakt vaktaal wel deel uit van het leerplandoel. Net zoals dit het geval is bij andere kenniselementen is het aan de leraar om te bepalen welke vaktaal er nodig is om het leerplandoel te realiseren.

Het gehanteerde concept vertrekt van een groot vertrouwen in de professionaliteit van de leraar. Vanuit een professionele deskundigheid zal de leraar bepalen welke kennis er nodig is om het doel te realiseren waarbij de kenniselementen die in de bullets zijn aangegeven of expliciet vermeld in het leerplandoel minimaal worden meegenomen.

Nummering van de leerplandoelen

Boven elk leerplandoel staat er een nummering. De betekenis is de volgende:

BO1_02.03

1

- Links in de eerste rij van elk leerplandoel staat het GO!-volgnummer (bijvoorbeeld BO1_02.03):
 - BO1: Het gaat hier over een leerplandoel van de basisoptie uit de eerste graad
 - 02: elke basisoptie krijgt een nummer, 02 heeft bijvoorbeeld betrekking op Kunst en creatie (zie 'eigenheid van elke basisoptie')
 - 03: Dit is het volgnummer van het leerplandoel binnen de betrokken basisoptie
- Rechts in de eerste rij van elk leerplandoel staat de herkomst van het leerplandoel (aangeduid met een nummer):
 - Het nummer verwijst naar het corresponderend doel uit het curriculumdossier. De curriculumdossiers zijn terug te vinden op de website van AHOVOKS.
 - Indien er geen nummer staat, gaat het over een GO!-doel.

BO1_02.03.01

Subdoel 1

- Ook de subdoelen krijgen een nummering (bijvoorbeeld BO1_02.03.01):
 - Dit is het eerste subdoel van het leerplandoel BO1_02.03.
- Indien een subdoel overeenkomt met een doel uit het curriculumdossier wordt de verwijzing naar het doel uit het curriculumdossier rechts in de tabel opgenomen.
- Niet elk leerplandoel heeft subdoelen.

Leerplandoelen

1. Economie & Organisatie

BO1_01.01

5

De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe.²

toepassen

BO1_01.02

1

De leerlingen passen digitale competenties functioneel toe met betrekking tot communiceren, creëren en beheren van digitale inhoud.³

toepassen

BO1_01.03

1

De leerlingen beheren digitaal fictieve gezinsbudgetten vanuit verschillende casussen.

toepassen

BO1_01.04

De leerlingen berekenen het nettoloon op basis van een gegeven bedrijfsvoorheffing.

toepassen

BO1_01.04.01

Subdoel 1

De leerlingen lichten begrippen met betrekking tot loonberekeningen toe.

- brutoloon, RSZ bijdrage, belastbaar loon, bedrijfsvoorheffing, nettoloon

BO1_01.04.02

Subdoel 2
1

De leerlingen berekenen het nettoloon met gebruik van ICT.

² Rekening houdend met betekenisvolle contexten van deze basisoptie.

³ Rekening houdend met betekenisvolle contexten van deze basisoptie.

BO1_01.05

2

De leerlingen stellen de bedrijfskolom van verschillende producten op.

toepassen

BO1_01.05.01

Subdoel 1
3

De leerlingen situeren ondernemingen binnen bedrijfssectoren.

BO1_01.05.02

Subdoel 2

De leerlingen verklaren het begrip toegevoegde waarde met behulp van een eenvoudig cijfervoorbeeld.

BO1_01.05.03

Subdoel 3

De leerlingen stellen de bedrijfskolom van verschillende producten op.

BO1_01.06

De leerlingen lichten verschillende afdelingen toe als deel van een bedrijf.

begrijpen

BO1_01.07

7

De leerlingen analyseren in het kader van hun onderwijsloopbaan praktijkgericht de mogelijkheden van het beroep van magazijnier.

analyseren

BO1_01.07.01

Subdoel 1
4

De leerlingen lichten de concepten logistiek en logistieke keten toe.

BO1_01.07.02

Subdoel 2

De leerlingen onderscheiden activiteiten binnen de logistieke afdeling van een onderneming.

- competenties
- jobmogelijkheden

BO1_01.07.03

Subdoel 3

De leerlingen voeren basistaken uit van een magazijnier.

- interne transportmiddelen

BO1_01.07.04

Subdoel 4

De leerlingen reflecteren over hun eigen loopbaanmogelijkheden binnen de logistieke sector.

- eigen voorkeuren en interesses
- eigen mogelijkheden en beperkingen

BO1_01.08

De leerlingen analyseren in het kader van hun onderwijsloopbaan praktijkgericht de mogelijkheden van het beroep van een administratief medewerker.

analyseren

BO1_01.08.01

Subdoel 1

De leerlingen onderscheiden activiteiten binnen de administratie.

- competenties

BO1_01.08.02

Subdoel 2
10

De leerlingen voeren basistaken uit van een administratief medewerker met inbegrip van het opstellen van eenvoudige verkoopdocumenten.

BO1_01.08.03

Subdoel 3

De leerlingen reflecteren over hun eigen loopbaanmogelijkheden als administratief medewerker.

- eigen voorkeuren en interesses
- eigen mogelijkheden en beperkingen

BO1_01.09

8

De leerlingen analyseren in het kader van hun onderwijsloopbaan praktijkgericht de mogelijkheden van het beroep van onthaalmedewerker.

analyseren

BO1_01.09.01

Subdoel 1

De leerlingen onderscheiden activiteiten van een onthaalmedewerker.

- competenties

BO1_01.09.02

Subdoel 2

De leerlingen voeren basistaken uit van een onthaalmedewerker.

- technieken om klanten/bezoekers te onthalen

BO1_01.09.03

Subdoel 3

De leerlingen reflecteren over hun eigen loopbaanmogelijkheden binnen de context van een onthaalmedewerker.

- eigen voorkeuren en interesses
- eigen mogelijkheden en beperkingen

BO1_01.10

6

De leerlingen analyseren in het kader van hun onderwijsloopbaan praktijkgericht de mogelijkheden van het beroep van winkerverkoper.

analyseren

BO1_01.10.01

Subdoel 1

De leerlingen onderscheiden activiteiten van een winkerverkoper.

- competenties
- winkelvormen
- branches

BO1_01.10.02

Subdoel 2

De leerlingen voeren basistaken uit van een winkerverkoper.

BO1_01.10.03

Subdoel 3

De leerlingen reflecteren over hun eigen loopbaanmogelijkheden binnen de commerciële sector.

- eigen voorkeuren en interesses
- eigen mogelijkheden en beperkingen

BO1_01.11

9

De leerlingen voeren een eigen economisch project uit.

analyseren

BO1_01.11.01

Subdoel 1

De leerlingen plannen een eigen economisch project.

BO1_01.11.02

Subdoel 2

De leerlingen voeren een eigen economisch project uit.

BO1_01.11.03

Subdoel 3

De leerlingen voeren de administratie van het eigen economisch project uit.

2. Kunst & Creatie

BO1_02.01

1

De leerlingen nemen onder begeleiding aspecten van kunst en cultuur in de maatschappij waar.

begrijpen

BO1_02.02

2

De leerlingen experimenteren met artistieke bouwstenen, technieken en materialen eigen aan diverse artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

creëren

BO1_02.02.01

Subdoel 1

De leerlingen experimenteren met artistieke bouwstenen eigen aan diverse artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media

BO1_02.02.02

Subdoel 2

De leerlingen experimenteren met technieken eigen aan diverse artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

BO1_02.02.03

Subdoel 3

De leerlingen experimenteren met materialen eigen aan diverse artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

BO1_02.03

3

De leerlingen illustreren het samenspel tussen artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

begrijpen

BO1_02.04

4

De leerlingen passen basisvaardigheden en basistechnieken eigen aan artistieke en creatieve expressievormen (beeld, klank, woord, beweging of media) toe om zich creatief te uiten.

toepassen

BO1_02.04.01

Subdoel 1

De leerlingen passen basisvaardigheden eigen aan artistieke en creatieve expressievormen (beeld, klank, woord, beweging of media) toe om zich creatief te uiten.

BO1_02.04.02

Subdoel 2

De leerlingen passen basistechnieken eigen aan artistieke en creatieve expressievormen (beeld, klank, woord, beweging of media) toe om zich creatief te uiten.

BO1_02.05

5

De leerlingen maken binnen een afgebakende opdracht eigen creaties in artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

creëren

BO1_02.06

6

De leerlingen werken samen met anderen aan een gemeenschappelijke, artistieke creatie.

creëren

BO1_02.06.01

Subdoel 1

De leerlingen werken in teamverband.

BO1_02.06.02

Subdoel 2

De leerlingen communiceren respectvol over artistieke keuzes.

BO1_02.06.03

Subdoel 3

De leerlingen komen gezamenlijk tot creatieve beslissingen.

BO1_02.06.04

Subdoel 4

De leerlingen combineren hun eigen ideeën en inbreng met die van anderen.

BO1_02.06.05

Subdoel 5

De leerlingen zoeken naar manieren om verschillende visies te verenigen in een gemeenschappelijk kunstwerk.

BO1_02.07

7

De leerlingen presenteren hun eigen creaties in artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.

creëren

BO1_02.08

8

De leerlingen handelen veilig, ordelijk en hygiënisch

toepassen

BO1_02.08.01

Subdoel 1

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot veilig handelen.

BO1_02.08.02

Subdoel 2

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot ordelijk werken.

BO1_02.08.03

Subdoel 3

De leerlingen passen procedures toe met betrekking tot hygiënisch handelen.

BO1_02.09

9

De leerlingen ontwikkelen hun zin voor creativiteit.

creëren

BO1_02.09.01

Subdoel 1

De leerlingen verkennen en experimenteren met diverse technieken en materialen.

BO1_02.09.02

Subdoel 2

De leerlingen genereren nieuwe ideeën en verkennen verschillende manieren om deze te vertalen naar een artistiek product, waarbij ze risico's durven nemen en fouten zien als leerkansen.

3. Maatschappij & Welzijn

BO1_03.01

1

De leerlingen illustreren contexten waarin maatschappij en welzijn een belangrijke rol spelen zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging.

begrijpen

BO1_03.01.01

Subdoel 1

De leerlingen illustreren aspecten die in haarzorg aan bod komen.

BO1_03.01.02

Subdoel 2

De leerlingen illustreren aspecten die in schoonheidszorg aan bod komen.

BO1_03.01.03

Subdoel 3

De leerlingen illustreren aspecten die in zorg voor welzijn aan bod komen.

BO1_03.01.04

Subdoel 4

De leerlingen illustreren aspecten die in mode aan bod komen.

BO1_03.01.05

Subdoel 5

De leerlingen illustreren aspecten die in zorg voor woon- en leefklimaat aan bod komen.

BO1_03.01.06

Subdoel 6

De leerlingen illustreren aspecten die in zorg voor voeding aan bod komen.

BO1_03.02

5

De leerlingen illustreren vanuit hun eigen levensstijl aspecten van gezondheid en lifestyle (verzorging, mode of lichaamszorg).

begrijpen

BO1_03.03

9

De leerlingen voeren de instructies uit in functie van methodisch handelen bij het realiseren van een opdracht.

toepassen

BO1_03.04

10

De leerlingen voeren de instructies uit in functie van hygiënisch, veilig, ergonomisch, economisch en duurzaam handelen bij het realiseren van een opdracht.

toepassen

BO1_03.05

8

De leerlingen passen basisvaardigheden, -technieken en -materialen toe met betrekking tot gezondheid of lifestyle in contexten zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging, gezondheid;
via opdrachten zoals samenstellen van een gezonde maaltijd, uitvoeren van een vaardigheid met betrekking tot dagelijkse lichaamsverzorging, het maken van een eenvoudig kledingstuk of interieurartikel.

toepassen

BO1_03.06

6

De leerlingen tonen aan dat ze aspecten van gezondheid en lifestyle (verzorging, mode of lichaamszorg) integreren in hun leven en omgeving.

toepassen

BO1_03.07

3

De leerlingen passen reflectievaardigheden toe in de context van de leerplandoelen van deze basisoptie.

toepassen

BO1_03.08

7

De leerlingen observeren mensen en hun gedrag door gebruik te maken van alle zintuigen in contexten zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging.

toepassen

BO1_03.09

4

De leerlingen illustreren actuele verschijnselen die het samenleven beïnvloeden in situaties die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen.

- vanuit persoonlijk en maatschappelijk perspectief

begrijpen

BO1_03.10

2

De leerlingen passen sociale vaardigheden toe in de context van de leerplandoelen van de basisoptie.

toepassen

BO1_03.11

2

De leerlingen passen communicatieve vaardigheden toe in de context van de leerplandoelen van de basisoptie.

toepassen

4. Sport

BO1_04.01

9

De leerlingen illustreren contexten waarin sport en beweging een rol spelen.

begrijpen

BO1_04.01.01

Subdoel 1

Leerlingen illustreren hoe beweging een rol speelt in persoonlijke alledaagse contexten.

BO1_04.01.02

Subdoel 2

Leerlingen illustreren hoe sport en beweging contexten creëren voor sociale interactie.

BO1_04.01.03

Subdoel 3

Leerlingen tonen aan dat ze begrijpen hoe sport een rol speelt in verschillende culturen en maatschappelijke contexten.

BO1_04.02

3

De leerlingen illustreren hoe beweging, rust en voeding een gezonde en veilige levensstijl bevorderen.

- positieve en negatieve effecten van een fysieke actieve levensstijl en sedentair gedrag
- positieve en negatieve effecten van voeding
- verhouding tussen rust en inspanning

begrijpen

BO1_04.03

4

De leerlingen vergelijken hun eigen actieve levensstijl met die van anderen en de bewegingsrichtlijn.

- eigen beweeggedrag
- richtlijnen en standaarden
- bewegingsnormen

evalueren

BO1_04.04

2

De leerlingen onderzoeken of ze vorderingen maken in verschillende bewegingsdomeinen.

- (persoonlijke) doelen en normen
- evaluatiecriteria

creëren

BO1_04.05

1

De leerlingen sturen vaardigheden, technieken en tactieken bij in verschillende bewegingsdomeinen.

- kijkwijzers
- spelvormen, bewegingsrecreatie en wedstrijd sport

toepassen

BO1_04.06

5

De leerlingen passen preventieve maatregelen toe in het kader van gezond en veilig bewegen voor zichzelf en anderen.

- core-stability
- ergonomie
- warming-up, cooling-down
- hygiëne
- veiligheid en materiaalgebruik
- prestatiedrang, peer-pressure
- verantwoorde belasting

toepassen

BO1_04.07

6

De leerlingen nemen verantwoordelijkheid op door regels, afspraken en veiligheidsvoorschriften na te leven.

- teamspirit
- sportiviteit en fair-play
- respect voor spelregels en tegenstanders
- helpersfunctie

toepassen

BO1_04.08

8

De leerlingen passen sociale en mondelinge communicatieve vaardigheden toe.

- instructie
- demonstreren
- rol specifieke sociale vaardigheden zoals (hulp)coach, scheidsrechter, lijnrechter, helper, deelnemer, toeschouwer, interviewer...

toepassen

BO1_04.09

7

De leerlingen passen technieken voor eerste hulp toe.

- technieken / hulpmiddelen bij ongevallen of noodsituaties
- blessures
- RICE

toepassen

5. STEM-technieken

BO1_05.01

1

De leerlingen ontwikkelen, door het maken van een schets, een model om een technisch systeem te beschrijven, in functie van een realisatie.

creëren

BO1_05.02

De leerlingen analyseren materialen en hulpmiddelen.

analyseren

BO1_05.02.01

Subdoel 1

De leerlingen analyseren eigenschappen van verschillende materialen aan de hand van een onderzoek of een toepassing.

BO1_05.02.02

Subdoel 2

De leerlingen analyseren het gebruik van hulpmiddel aan de hand van een onderzoek of een toepassing.

BO1_05.03

4

De leerlingen gebruiken met de nodige nauwkeurigheid de gepaste meetinstrumenten en hulpmiddelen.⁴

toepassen

⁴ In contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

BO1_05.04	7
De leerlingen realiseren een ontwerp met aangepaste technieken volgens de principes van een technisch proces. ⁵	
creëren	
BO1_05.04.01	Subdoel 1
De leerlingen analyseren de opdracht.	
BO1_05.04.02	Subdoel 2 5
De leerlingen stellen een stappenplan op om een technisch systeem te realiseren. ⁶	
BO1_05.04.03	Subdoel 3
De leerlingen selecteren materialen en hulpmiddelen op basis van (aangereikte) data.	
BO1_05.04.04	Subdoel 4
De leerlingen lichten de keuze van materialen of hulpmiddelen toe.	
BO1_05.04.05	Subdoel 5
De leerlingen volgen een stappenplan voor de realisatie van een ontwerp.	
BO1_05.04.06	Subdoel 6 2
De leerlingen gebruiken aangereikte modellen om een technisch systeem te realiseren.	
BO1_05.04.07	Subdoel 7 3
De leerlingen gebruiken, rekening houdend met instructies, materialen en gereedschappen in functie van een opdracht. ⁷	

⁵ In contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

⁶ In contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

⁷ In contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

BO1_05.04.08

Subdoel 8
6

De leerlingen werken op een veilige manier, rekening houdend met instructies.

- persoonlijke beschermingsmiddelen
- pictogrammen
- veiligheidsinstructiekaarten

BO1_05.04.09

Subdoel 9
8

De leerlingen evalueren de uitgevoerde stappen van de uitgevoerde technieken aan de hand van aangereikte meetbare criteria.⁸

⁸ In contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.

BO1_05.05

De leerlingen ontwikkelen een oplossing voor een probleem volgens de principes van het technisch proces door wetenschappen, technologie en wiskunde geïntegreerd aan te wenden.

creëren

BO1_05.06

De leerlingen illustreren aspecten van beroepen binnen verschillende contexten.

begrijpen

6. Voeding & Horeca

BO1_06.01

1

De leerlingen illustreren contexten waarin voeding en horeca een belangrijke rol spelen.

- bedrijven en sectoren
- beroepen

begrijpen

BO1_06.02

2

De leerlingen illustreren eigenschappen en toepassingen van vaak gebruikt materiaal, hulpmiddelen en grondstoffen bij het bereiden en bedienen van voeding.

begrijpen

BO1_06.02.01

Subdoel 1

De leerlingen illustreren eigenschappen en toepassingen van vaak gebruikt materiaal bij het bereiden en bedienen van voeding.

BO1_06.02.02

Subdoel 2

De leerlingen illustreren eigenschappen en toepassingen van vaak gebruikte hulpmiddelen bij het bereiden en bedienen van voeding.

BO1_06.02.03

Subdoel 3

De leerlingen illustreren eigenschappen en toepassingen van vaak gebruikte grondstoffen bij het bereiden van voeding.

BO1_06.03

3

De leerlingen voeren een plan van aanpak uit bij het realiseren van een opdracht.

- iteratief technisch proces
- stappenplannen
- instructiefiches

toepassen

BO1_06.04

4

De leerlingen voeren instructies uit met betrekking tot de principes van voedselveiligheid.

- principes van voedselveiligheid
- persoonlijke hygiëne
- verplichte en niet verplichte vermeldingen op voorverpakte voedingsmiddelen en zelfbereide producten.
- bewaarvoorschriften

toepassen

BO1_06.05

5

De leerlingen voeren instructies uit met betrekking tot het duurzaam omgaan met energiebronnen, grondstoffen, materiaal en toestellen.

- milieubewust handelen
- economisch handelen

toepassen

BO1_06.06

De leerlingen voeren instructies uit met betrekking tot het veilig omgaan met energiebronnen, grondstoffen, materiaal en toestellen.

- veiligheidsinstructies
- veiligheidspictogrammen

toepassen

BO1_06.07

De leerlingen voeren instructies uit met betrekking tot ergonomisch handelen bij het uitvoeren van een opdracht.

toepassen

BO1_06.08

6

De leerlingen passen basistechnieken toe in de context van voeding en/of horeca.

- basisbegrippen
- basistechnieken
- creativiteit en presentatietechnieken

toepassen

BO1_06.08.01

Subdoel 1

De leerlingen gebruiken basisbegrippen inzake basistechnieken, -hulpmiddelen, -materieel en grondstoffen tijdens het uitvoeren van activiteiten.

BO1_06.08.02

Subdoel 2

De leerlingen passen basistechnieken toe in de context van voeding en horeca.

BO1_06.08.03

Subdoel 3

De leerlingen maken gebruik van aangereikte presentatietechnieken bij het creatief uitwerken van een opdracht.

BO1_06.09

7

De leerlingen illustreren vanuit hun eigen levensstijl het belang van de ontwikkeling van een gezonde levensstijl en een evenwichtige voeding.

- gezondheid
- gezonde levensstijl
- actieve levensstijl
- evenwichtige voeding
- voedingsdriehoek
- bewegingsdriehoek

begrijpen

BO1_06.10

8

De leerlingen passen sociale en mondelinge communicatieve vaardigheden toe.

- verbale communicatie
- non-verbale communicatie
- communicatieve vaardigheden
- sociale vaardigheden
- beleefdheid
- omgangsvormen
- respect
- eigen mening

toepassen

BO1_06.10.01

Subdoel 1

De leerlingen passen communicatieve vaardigheden toe.

BO1_06.10.02

Subdoel 2

De leerlingen passen sociale vaardigheden toe.

BO1_06.10.03

Subdoel 3

De leerlingen verwoorden hun mening op een respectvolle manier.

BO1_06.11

9

De leerlingen passen regels van etiquette en klantvriendelijkheid toe bij het ontvangen, bedienen en informeren van gasten.

- etiquette
- klantvriendelijkheid en gastvrijheid

toepassen

BO1_06.12

10

De leerlingen reflecteren over hun eigen competenties in relatie tot het domein voeding en horeca.

evalueren

7. Opstroomoptie

NEDERLANDS

BO1_07.01

5

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.⁹

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

toepassen

BO1_07.01.01

Subdoel 1

De leerlingen verklaren eerder en nieuwverworven woorden aan de hand van verklarende (digitale) woordenboeken indien ze de betekenis niet kunnen achterhalen aan de hand van andere strategieën.

- verklarende (digitale) woordenboeken

BO1_07.01.02

Subdoel 2

De leerlingen leggen een woordenlijst aan met nieuwverworven woorden.

BO1_07.01.03

Subdoel 3

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

⁹ Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en met de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BO1_07.02

3

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.

- tekstkenmerken voor receptie

Tekstsoorten	• tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief en narratief
Structuur en samenhang	• herkenbare structuur, expliciet aangegeven bij teksten met minder samenhang • grote samenhang
	Bijkomend voor schriftelijke receptie
	• duidelijke lay-out
Inhoud	• concrete inhoud • lage tot gemiddelde informatiedichtheid
Taal	• voornamelijk Standaardnederlands • frequente en minder frequente woorden • eenvoudig figuurlijk taalgebruik
	Bijkomend voor mondelinge receptie
	• normaal spreektempo

analyseren

BO1_07.02.01

Subdoel 1

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen van teksten.

BO1_07.02.02

Subdoel 2

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het beluisteren van teksten.

BO1_07.03

1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.

- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

Tekstsoorten	• grote variatie aan tekstsoorten
Structuur en samenhang	• eenvoudige, herkenbare tekststructuur • redelijk herkenbare samenhang
	Bijkomend voor schriftelijke productie
	• gepaste lay-out
Inhoud	• concrete inhoud
Taal	• gepast taalgebruik • gepast register • verzorgd taalgebruik met aandacht voor Standaardnederlands • woordkeuze • zinsbouw • helderheid • adequaatheid • correctheid • vlotheid
	Bijkomend voor mondelinge productie
	• uitspraak • intonatie • normaal spreektempo • gepaste lichaamstaal
	Bijkomend voor schriftelijke productie
	• spelling • interpunctie
Middelen	• met behulp van ondersteunende middelen

creëren

BO1_07.03.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan schriftelijke interactie.

BO1_07.03.02

Subdoel 2

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge interactie.

BO1_07.04

2

De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.

- klanken: lange en korte klinkers
- onderscheid klank- en schriftbeeld
- samenstellingen en afleidingen: voorvoegsel, achtervoegsel, meervoud/enkelvoud, verkleinwoord, stam, uitgang
- werkwoordstijden: onvoltooid tegenwoordige tijd, voltooid tegenwoordige tijd, onvoltooid verleden tijd, voltooid verleden tijd, onvoltooid toekomstige tijd; imperatief
- woordsoorten: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, voornaamwoord (zelfstandig, bijvoeglijk, persoonlijk, bezittelijk, aanwijzend, vragend), lidwoord, voegwoord, voorzetsel, telwoord, bijwoord, tussenwerpsel
- zinsdelen: onderwerp, gezegde (doen- en zijn-relatie), persoonsvorm, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, bijwoordelijke bepaling
- zinssoorten: ontkennende/bevestigende zinnen, mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen, enkelvoudige en samengestelde zinnen
- betekenisrelaties: synoniem, homoniem, letterlijk/figuurlijk
- beeldspraak en vergelijking
- spelling van woorden met vast en veranderlijk woordbeeld
- hoofdletters
- interpunctietekens: punt, komma, vraagteken, uitroepteken, dubbel punt, spatie, aanhalingstekens
- congruentie
- diakritische tekens: trema, koppelteken en apostrof

toepassen

ANDERE TALEN

BO1_07.05

5

De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.¹⁰

- in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

toepassen

¹⁰ Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

BO1_07.06

2

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.

- teksten in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten
Structuur en samenhang	• eenvoudige, herkenbare tekststructuur • grote samenhang
	Bijkomend voor schriftelijke receptie
	• duidelijke lay-out
Lengte	• beperkte lengte
Inhoud	• hoofdzakelijk frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen uit een beperkte waaier aan relevante thema's binnen het persoonlijke, publieke en educatieve domein • concrete inhoud • lage informatiedichtheid
Taal	• eenvoudige zinsbouw
	Bijkomend voor mondelinge receptie
	• geen of weinig achtergrondruis • normaal spreektempo met pauzes • ondersteunende maar natuurlijke intonatie • heldere uitspraak, duidelijke articulatie • met visuele ondersteuning • met ondersteuning van non-verbaal gedrag

analyseren

BO1_07.06.01

Subdoel 1

De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen van teksten.

BO1_07.06.02

Subdoel 2

De leerlingen selecteren relevante informatie bij beluisteren van teksten.

BO1_07.07

1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge en schriftelijke interactie.

- in het Engels of in het Frans
- tekstkenmerken voor receptie
- minimumvereisten voor productie

Tekstsoorten	• variatie aan tekstsoorten
Structuur en samenhang	• eenvoudige, gepaste tekststructuur • redelijk herkenbare samenhang
	Bijkomend voor schriftelijke productie
	• duidelijke, gepaste lay-out
Lengte	• beperkte lengte
Inhoud	• hoogfrequente signaalwoorden: chronologisch verloop, opsomming, oorzaak en tegenstelling • concrete inhoud
Taal	• beheersing van frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen die volstaan om te voldoen aan elementaire communicatiebehoeften • beheersing van bepaalde eenvoudige grammaticale constructies, ondanks het stelselmatig maken van elementaire fouten; begrip van boodschap door ontvanger komt meestal niet in het gedrang • enkelvoudige zinnen • gepast register
	Bijkomend voor mondelinge productie
	• gepaste lichaamstaal • uitspraak is over het algemeen voldoende helder om te worden verstaan ondanks een duidelijk accent, maar gesprekspartners zullen regelmatig om herhaling moeten vragen • vrij gemakkelijk gebruik van frequente woorden, woordcombinaties en vaste uitdrukkingen, ondanks duidelijke aarzelingen en valse start
	Bijkomend voor schriftelijke productie
	• beheersing van de spelling van de meeste frequente woorden uit het aangeleerde lexicale repertoire, ondanks het voorkomen van fouten hiertegen; begrip van boodschap door ontvanger komt meestal niet in het gedrang.
Middelen	• met behulp van ondersteunende middelen

- bijkomend voor mondelinge en schriftelijke interactie:
 - gepaste beleefdheidsconventies bij alledaagse taalhandelingen
- bijkomend voor mondelinge interactie:
 - de communicatie is afhankelijk van herhaling, herformulering en herstel; met ondersteuning om het gesprek gaande te houden

creëren

BO1_07.07.01

Subdoel 1

De leerlingen nemen doelgericht deel aan schriftelijke interactie.

BO1_07.07.02

Subdoel 2

De leerlingen nemen doelgericht deel aan mondelinge interactie.

BO1_07.08

2

De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem (Engels of Frans) toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.¹¹

- uitspraak van klanken en klankencombinaties
- intonatie, ritme en woordklemtoon
- articulatie, relatie klank- en schriftbeeld
- zelfstandige naamwoorden: getal, genus [F]
- congruentie: onderwerp-persoonsvorm, bijvoeglijk naamwoord- zelfstandig naamwoord [F], voltooid deelwoord met être [F]
- lidwoorden
- voornaamwoorden: persoonlijk als onderwerp en als lijdend [F] en meewerkend [F] voorwerp; plaats van het persoonlijk voornaamwoord; aanwijzend, bezittelijk, vragend
- frequente hoofd- en rangtelwoorden
- bijvoeglijke naamwoorden: meervoud [F], vrouwelijk [F], plaats, trappen van vergelijking
- werkwoorden: indicatif [F], impératif [F], infinitif [F], conditionnel de politesse [F]; présent [F], passé récent [F], passé composé [F], imparfait [F], futur proche [F], infinitive [E], imperative [E]; present simple [E], present continuous [E], simple past [E], simple future [E]; regelmatige en frequente onregelmatige werkwoorden, les verbes pronominaux [F]
- frequente voorzetsels
- frequente nevenschikkende en hoogfrequente onderschikkende voegwoorden
- ontkennende/bevestigende zinnen; mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen
- spelling van in te zetten woorden

toepassen

¹¹ Onderstaande elementen gelden voor het Frans én het Engels, tenzij gespecificeerd dat ze enkel voor het Frans of het Engels gelden door de aanduiding van respectievelijk [F] of [E].

WISKUNDE

BO1_07.09

De leerlingen rekenen met natuurlijke, gehele en rationale getallen.

toepassen

BO1_07.09.01

Subdoel 1

De leerlingen breiden de natuurlijke getallen uit naar de gehele getallen en de gehele getallen naar de rationale getallen.

- symbolen \mathbb{N} , \mathbb{Z} , \mathbb{Q}

BO1_07.09.02

Subdoel 2
6, 7

De leerlingen voeren bewerkingen uit met natuurlijke, gehele en rationale getallen.

- symbolen $+$, $-$, \cdot , $:$, n , $\%$
- optelling, aftrekking, vermenigvuldiging, deling, machtsverheffing met gehele exponenten, procentberekening
- deling met rest bij natuurlijke getallen
- teken- en rekenregels
- eigenschappen zoals associativiteit, commutativiteit, distributiviteit, neutraal element, symmetrisch element, opslorpend element
- volgorde van de bewerkingen
- gebruik van haakjes
- verhoudingen
- verhoudingstabel

BO1_07.09.03

Subdoel 3

De leerlingen leggen het verband tussen optellen en aftrekken.

BO1_07.09.04

Subdoel 4

De leerlingen leggen het verband tussen vermenigvuldigen en delen.

BO1_07.09.05

Subdoel 5

De leerlingen berekenen vierkantswortels bij natuurlijke getallen.

- symbool $\sqrt{\quad}$

BO1_07.09.06

Subdoel 6

De leerlingen bepalen tegengestelde, omgekeerde en absolute waarde van een getal.

- symbolen $^{-1}$, $| \cdot |$

BO1_07.09.07

Subdoel 7

De leerlingen bepalen de grootste gemeenschappelijke deler en het kleinste gemeenschappelijk veelvoud van natuurlijke getallen.

- priemgetal

BO1_07.09.08

Subdoel 8

De leerlingen passen afrondings- en schattingstechnieken toe bij het rekenen met getallen.

BO1_07.09.09

Subdoel 9

De leerlingen hanteren de grootheden tijd en massa.

- grootteorde en maatbesef

BO1_07.10

8

De leerlingen analyseren meetkundige objecten met behulp van eigenschappen en meetkundige relaties in het vlak.

analyseren

BO1_07.10.01

Subdoel 1

De leerlingen herkennen overstaande hoeken, nevenhoeken en aanliggende hoeken.

BO1_07.10.02

Subdoel 2

De leerlingen analyseren de onderlinge ligging van rechten, halfrechten en lijnstukken.

- evenwijdigheid
- loodrechte stand
- symbolen \parallel , \nparallel , \perp

BO1_07.10.03

Subdoel 3

De leerlingen analyseren eigenschappen van hoeken bij twee evenwijdige rechten en een snijlijn.

- overeenkomstige hoeken
- verwisselende binnenhoeken
- binnenhoeken aan dezelfde kant van de snijlijn
- verwisselende buitenhoeken
- buitenhoeken aan dezelfde kant van de snijlijn

BO1_07.10.04

Subdoel 4

De leerlingen analyseren de hoekensom in driehoeken en vierhoeken.

BO1_07.10.05

Subdoel 5

De leerlingen analyseren eigenschappen bij gelijkzijdige en gelijkbenige driehoeken.

BO1_07.10.06

Subdoel 6

De leerlingen analyseren eigenschappen in verband met zijden, hoeken en diagonalen bij vierhoeken.

BO1_07.10.07

Subdoel 7

De leerlingen onderscheiden bissectrice, middelloodlijn, hoogtelijn en zwaartelijn in een driehoek.

BO1_07.10.08

Subdoel 8

De leerlingen classificeren driehoeken volgens de zijden en de hoeken.

BO1_07.10.09

Subdoel 9

De leerlingen classificeren vierhoeken.

BO1_07.10.10

Subdoel 10

De leerlingen analyseren meetkundige objecten met behulp van eigenschappen en meetkundige relaties in het vlak.

BO1_07.11

9

De leerlingen gebruiken letters als onbekenden, als variabelen en voor veralgemeningen.

toepassen

BO1_07.11.01

Subdoel 1

De leerlingen illustreren het onderscheid tussen de concepten onbekende en variabele.

BO1_07.11.02

Subdoel 2

De leerlingen gebruiken letters als onbekenden en als variabelen.

BO1_07.11.03

Subdoel 3

De leerlingen gebruiken letters voor veralgemeningen.

BO1_07.12

9

De leerlingen rekenen met algebraïsche uitdrukkingen.

toepassen

BO1_07.12.01

Subdoel 1

De leerlingen rekenen met algebraïsche uitdrukkingen: optelling, aftrekking en vermenigvuldiging.

BO1_07.12.02

Subdoel 2

De leerlingen passen teken- en rekenregels toe op het rekenen met algebraïsche uitdrukkingen.

BO1_07.12.03

Subdoel 3

De leerlingen passen eigenschappen toe op het rekenen met algebraïsche uitdrukkingen.

- commutativiteit, associativiteit, distributiviteit

BO1_07.12.04

Subdoel 4

De leerlingen werken de merkwaardige producten $(a+b)^2$ en $(a+b)(a-b)$ uit tot een som.

BO1_07.13

10

De leerlingen analyseren recht en omgekeerd evenredige verbanden tussen grootheden.

analyseren

BO1_07.13.01

Subdoel 1

De leerlingen stellen recht evenredige verbanden voor met behulp van een tabel, een grafiek en een formule van de vorm $y/x=c$ met c de evenredigheidsfactor.

BO1_07.13.02

Subdoel 2

De leerlingen stellen omgekeerd evenredige verbanden voor met behulp van een tabel, een grafiek en een formule van de vorm $x.y=c$ met c de evenredigheidsfactor.

BO1_07.13.03

Subdoel 3

De leerlingen analyseren recht en omgekeerd evenredige verbanden tussen grootheden aan de hand van tabel, grafiek en formules $y/x=c$ en $x.y=c$ met c de evenredigheidsfactor.

BO1_07.14

11

De leerlingen lossen vergelijkingen van de eerste graad op in één onbekende in de verzameling van de rationale getallen.

toepassen

BO1_07.14.01

Subdoel 1

De leerlingen illustreren de gelijkheid tussen linker- en rechterlid.

BO1_07.14.02

Subdoel 2

De leerlingen voeren operaties uit op vergelijkingen die de gelijkheid tussen linker- en rechterlid bewaren.

- vermeerdering van beide leden met eenzelfde getal
- vermenigvuldiging van beide leden met eenzelfde van nul verschillend getal
- balansmethode

BO1_07.14.03

Subdoel 3

De leerlingen lossen vergelijkingen van de eerste graad op in één onbekende in de verzameling van de rationale getallen.

LEERCOMPETENTIES

BO1_07.15

4

De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.¹²

analyseren

BO1_07.15.01

Subdoel 1

De leerlingen bepalen onder begeleiding een geschikte zoekstrategie.

BO1_07.15.02

Subdoel 2

De leerlingen beoordelen onder begeleiding op kritische wijze digitale en niet-digitale bronnen op bruikbaarheid op basis van aangereikte criteria.

BO1_07.15.03

Subdoel 3

De leerlingen verwerken onder begeleiding de informatie uit de aangereikte bronnen in functie van een vooropgesteld doel.

¹² Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.

Samenhang doelen curriculumdossier – leerplandoelen

01 Economie en organisatie

Nummer doel cd	Doel curriculumdossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen passen ICT-vaardigheden functioneel toe.	BO1_01.02 BO1_01.03
2	De leerlingen illustreren welke weg goederen of diensten afleggen vooraleer ze bij de consument komen.	BO1_01.05
3	De leerlingen situeren ondernemingen binnen een bedrijfssector.	BO1_01.05.01
4	De leerlingen illustreren de concepten logistiek en logistieke ketens.	BO1_01.07.01
5	De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe.	BO1_01.01
6	De leerlingen vergelijken de basistaken en basiscompetenties van een winkelvekoper met de eigen interesses en competenties.	BO1_01.10
7	De leerlingen vergelijken de basistaken en basiscompetenties van een magazijnier met de eigen interesses en competenties.	BO1_01.07
8	De leerlingen vergelijken de basistaken en basiscompetenties van een onthaalmedewerker met de eigen interesses en competenties.	BO1_01.09
9	De leerlingen voeren een eigen ondernemend project uit.	BO1_01.11
10	De leerlingen stellen eenvoudige verkoopdocumenten op.	BO1_01.08.02

02 Kunst en creatie

Nummer doel cd	Doel curriculum dossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen nemen onder begeleiding aspecten van kunst en cultuur in de maatschappij waar.	BO1_02.01
2	De leerlingen experimenteren met artistieke bouwstenen, technieken en materialen eigen aan diverse artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.	BO1_02.02
3	De leerlingen illustreren het samenspel, tussen artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.	BO1_02.03
4	De leerlingen passen basisvaardigheden en basistechnieken eigen aan artistieke en creatieve expressievormen (beeld, klank, woord, beweging of media) toe om zich creatief te uiten.	BO1_02.04
5	De leerlingen maken binnen een afgebakende opdracht eigen creaties in artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.	BO1_02.05
6	De leerlingen werken samen met anderen aan een gemeenschappelijke, artistieke creatie.	BO1_02.06
7	De leerlingen presenteren hun eigen creaties in artistieke en creatieve expressievormen zoals beeld, klank, woord, beweging en media.	BO1_02.07
8	De leerlingen handelen veilig, ordelijk en hygiënisch in de context van de onderwijsdoelen van de basisoptie.	BO1_02.08
9	De leerlingen ontwikkelen hun zin voor creativiteit in de context van de basisoptie.	BO1_02.09

03 Maatschappij en welzijn

Nummer doel cd	Doel curriculumdossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen illustreren contexten waarin maatschappij en welzijn een belangrijke rol spelen zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging.	BO1_03.01
2	De leerlingen passen sociale en communicatieve vaardigheden toe in de context van de onderwijsdoelen van de basisoptie.	BO1_03.10 BO1_03.11
3	De leerlingen passen reflectievaardigheden toe in de context van de onderwijsdoelen van de basisoptie.	BO1_03.07
4	De leerlingen illustreren actuele verschijnselen die het samenleven beïnvloeden vanuit persoonlijk en maatschappelijk perspectief.	BO1_03.09
5	De leerlingen illustreren vanuit hun eigen levensstijl aspecten van gezondheid en lifestyle (verzorging, mode of lichaamszorg).	BO1_03.02
6	De leerlingen tonen aan dat ze aspecten van gezondheid en lifestyle (verzorging, mode of lichaamszorg) integreren in hun leven en omgeving.	BO1_03.06
7	De leerlingen observeren mensen en hun gedrag door gebruik te maken van alle zintuigen in contexten zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging.	BO1_03.08
8	De leerlingen passen basisvaardigheden, -technieken en -materialen toe met betrekking tot gezondheid of lifestyle in contexten zoals haar- en schoonheidszorg, mode en verzorging, gezondheid; via opdrachten zoals samenstellen van een gezonde maaltijd, uitvoeren van een vaardigheid met betrekking tot dagelijkse lichaamsverzorging, het maken van een eenvoudig kledingstuk of interieurartikel.	BO1_03.05
9	De leerlingen handelen methodisch bij het realiseren van een opdracht.	BO1_03.03
10	De leerlingen handelen hygiënisch, veilig, ergonomisch, milieubewust en economisch bij het realiseren van een opdracht.	BO1_03.04

04 Sport

Nummer doel cd	Doel curriculumdossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen sturen vaardigheden, technieken en tactieken bij in verschillende bewegingsdomeinen.	BO1_01.05
2	De leerlingen onderzoeken of ze vorderingen maken in verschillende bewegingsdomeinen.	BO1_01.04
3	De leerlingen illustreren hoe beweging, rust en voeding een gezonde en veilige levensstijl bevorderen.	BO1_01.02
4	De leerlingen vergelijken hun eigen actieve levensstijl met die van anderen en de bewegingsrichtlijn.	BO1_01.03
5	De leerlingen passen preventieve maatregelen toe in het kader van gezond bewegen.	BO1_01.06
6	De leerlingen nemen verantwoordelijkheid op door regels, afspraken en veiligheidsvoorschriften na te leven.	BO1_01.07
7	De leerlingen passen technieken voor eerste hulp toe.	BO1_01.09
8	De leerlingen passen sociale en mondelinge communicatieve vaardigheden toe.	BO1_01.08
9	De leerlingen illustreren contexten waarin sport en beweging een rol spelen.	BO1_01.01

05 STEM-technieken

Nummer doel cd	Doel curriculum dossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen ontwikkelen een model om een technisch systeem te beschrijven, in functie van een realisatie.	BO1_05.01
2	De leerlingen gebruiken aangereikte modellen om een technisch systeem te realiseren.	BO1_05.04.06
3	De leerlingen gebruiken de materialen en gereedschappen in functie van een opdracht in contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.	BO1_05.04.07
4	De leerlingen gebruiken met de nodige nauwkeurigheid de gepaste meetinstrumenten en hulpmiddelen in contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.	BO1_05.03
5	De leerlingen stellen een stappenplan op om een technisch systeem te realiseren in contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.	BO1_05.04.02
6	De leerlingen werken op een veilige manier, rekening houdend met instructies.	BO1_05.04.08
7	De leerlingen realiseren een ontwerp met aangepaste technieken in contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.	BO1_05.04
8	De leerlingen evalueren de uitgevoerde stappen van de uitgevoerde technieken aan de hand van aangereikte meetbare criteria in contexten zoals elektriciteit, hout en bouw, land- en tuinbouw, mechanica, printmedia, schilderen en decoratie, textiel, zeevisserij en binnenvaart.	BO1_05.04.09

06 Voeding en horeca

Nummer doel cd	Doel curriculumdossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen illustreren contexten waarin voeding en/of horeca een belangrijke rol spelen.	BO1_06.01
2	De leerlingen illustreren eigenschappen en toepassingen van vaak gebruikt materiaal, hulpmiddelen en grondstoffen bij het bereiden en bedienen van voeding.	BO1_06.02
3	De leerlingen voeren een plan van aanpak uit bij het realiseren van een opdracht.	BO1_06.03
4	De leerlingen passen de principes toe van voedselveiligheid.	BO1_06.04
5	De leerlingen handelen duurzaam met energiebronnen, grondstoffen, materiaal en toestellen	BO1_06.05
6	De leerlingen passen basistechnieken toe in de context van voeding en/of horeca.	BO1_06.08
7	De leerlingen illustreren vanuit hun eigen levensstijl het belang van de ontwikkeling van een gezonde levensstijl en een evenwichtige voeding.	BO1_06.09
8	De leerlingen passen sociale en mondelinge communicatieve vaardigheden toe.	BO1_06.10
9	De leerlingen passen regels van etiquette en klantvriendelijkheid toe bij het ontvangen, bedienen en informeren.	BO1_06.11
10	De leerlingen reflecteren over hun eigen competenties in relatie tot het domein voeding en horeca.	BO1_06.12

07 Opstroomoptie

Nummer doel cd	Doel curriculum dossier	Leerplandoel / subdoel
1	De leerlingen passen mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden doelgericht toe.	BO1_07.03 BO1_07.07
2	De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.	BO1_07.04 BO1_07.08
3	De leerlingen selecteren relevante informatie bij het lezen en beluisteren van teksten.	BO1_07.02 BO1_07.06
4	De leerlingen zoeken doelgericht informatie in diverse bronnen en verwerken die op een kritische en systematische manier.	BO1_07.15
5	De leerlingen zetten eerder en nieuwverworven woordenschat, en eenvoudig figuurlijk taalgebruik in ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.	BO1_07.01 BO1_07.05
6	De leerlingen voeren bewerkingen uit met natuurlijke, gehele en rationale getallen.	BO1_07.09.02
7	De leerlingen gebruiken eigenschappen, rekenregels, volgorde van bewerkingen en symbolen om bewerkingen met natuurlijke, gehele en rationale getallen uit te voeren.	BO1_07.09.02
8	De leerlingen analyseren meetkundige eigenschappen in het vlak.	BO1_07.10
9	De leerlingen rekenen met algebraïsche uitdrukkingen en gebruiken letters als onbekende, als variabele en voor veralgemening.	BO1_07.11 BO1_07.12
10	De leerlingen analyseren recht en omgekeerd evenredige verbanden tussen grootheden.	BO1_07.13
11	De leerlingen lossen vergelijkingen van de eerste graad op in één onbekende in de verzameling van de rationale getallen.	BO1_07.14

Minimale materiële vereisten

Voor het realiseren van de leerplandoelen is er nood aan voldoende materialen en de nodige uitrusting opdat deze kwaliteitsvol kunnen gerealiseerd worden. Voor de school is het belangrijk dat ze in kaart brengt welke materialen en uitrusting er minimaal nodig zijn om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

Deze materialen en uitrusting hoeven niet noodzakelijk op school aanwezig te zijn. De school kan immers ook gebruik maken van materialen en uitrusting die aanwezig zijn op andere locaties zoals bijvoorbeeld andere scholen, infrastructuur van de gemeente, bedrijven...

Op de GO! Navigator worden er, voor deze doelen waarvoor dit relevant is, suggesties gedaan met betrekking tot het in kaart brengen van de minimale materiële vereisten.

Vakkenkoppeling

De vakkenkoppeling voor de basisopties is terug te vinden op de website van het GO! (rubriek leerplannen).

Pedagogisch – didactische ondersteuning

Een uitgebreide pedagogisch – didactische ondersteuning is terug te vinden in de GO! Navigator.